

Zadeva C-232/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

12. april 2021

Predložitveno sodišče:

Landgericht Ravensburg (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

19. marec 2021

Tožeče stranke:

CR

AY

ML

BQ

Toženi stranki:

Volkswagen Bank GmbH

Audi Bank

Predmet postopka v glavni stvari

Potrošniška kreditna pogodba – Informacije, ki se morajo vključiti – Direktiva 2008/48/ES – Pravica do odstopa – Izguba pravice do odstopa – Zloraba pravice do odstopa – Potrošnikova obveznost vnaprejšnje izpolnitve pri vrnitvi prejetih izpolnitev po obvestilu o odstopu – Pravica sodnika posameznika, da pri Sodišču vloží predlog za sprejetje predhodne odločbe

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Glede fikcije zakonitosti v skladu s členom 247(6)(2), tretji stavek, in (12)(1), tretji stavek, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (zakon o uvedbi civilnega zakonika, v nadaljevanju: EGBGB):

(a) Ali sta člena 247(6)(2), tretji stavek, in 247(12)(1), tretji stavek, EGBGB v delu, v katerem določata, da pogodbeni pogoji, ki so v nasprotju z zahtevami iz člena 10(2)(p) Direktive 2008/48/ES, zadostijo zahtevam iz člena 247(6)(2), prvi in drugi stavek, EGBGB in iz člena 247(12)(1), drugi stavek, točka 2(b), EGBGB, nezdržljiva s členoma 10(2)(p) in 14(1) Direktive 2008/48/ES?

Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen:

(b) Ali iz prava Unije, zlasti iz členov 10(2)(p) in 14(1) Direktive 2008/48/ES, izhaja, da se člena 247(6)(2), tretji stavek, in 247(12)(1), tretji stavek, EGBGB ne uporabljata v delu, v katerem določata, da pogodbeni pogoji, ki so v nasprotju z zahtevami iz člena 10(2)(p) Direktive 2008/48/ES, zadostijo zahtevam iz člena 247(6)(2), prvi in drugi stavek, EGBGB in iz člena 247(12)(1), drugi stavek, točka 2(b), EGBGB?

Ne glede na odgovor na vprašanja 1(a) in (b):

2. Glede informacij, ki se morajo vključiti, v skladu s členom 10(2) Direktive 2008/48/ES:

(a) Ali je treba člen 10(2)(p) Direktive 2008/48/ES razlagati tako, da mora biti znesek dnevnih obrestí, ki ga je treba navesti v kreditni pogodbi, mogoče izračunati na podlagi pogodbene posojilne obrestne mere, navedene v pogodbi?

(b) Glede člena 10(2)(r) Direktive 2008/48/ES:

(aa) Ali je treba to določbo razlagati tako, da morajo biti informacije o nadomestilu, ki se zaračuna pri predčasnem odplačilu posojila, navedene v kreditni pogodbi, tako natančne, da lahko potrošnik vsaj približno izračuna višino tega nadomestila, ki se zaračuna?

(če je odgovor na predhodno vprašanje (aa) pritrdilen)

(bb) Ali člen 10(2)(r) in člen 14(1), drugi stavek, Direktive 2008/48/ES nasprotujeta nacionalni ureditvi, v skladu s katero se v primeru nepopolnih informacij v smislu člena 10(2)(r) Direktive 2008/48/ES rok za odstop kljub temu začne ob sklenitvi pogodbe in zgolj preneha obstajati pravica dajalca kredita do nadomestila za predčasno odplačilo kredita?

Če je odgovor vsaj na eno od zgornjih vprašanj 2(a) ali (b) pritrديل:

- (c) Ali je treba člen 14(1), drugi stavek, točka (b), Direktive 2008/48/ES razlagati tako, da rok za odstop začne teči le, če so bile informacije v skladu s členom 10(2) Direktive 2008/48/ES podane v celoti in pravilno?

Če je odgovor nikalen:

- (d) Katera so upoštevna merila za to, da rok za odstop začne teči, kljub temu da informacije niso bile podane v celoti ali pravilno?

Če je odgovor na predhodno vprašanje 1(a) in/ali na eno od vprašanj 2(a) ali (b) pritrديل:

3. Glede izgube pravice do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48/ES:

- (a) Ali se pravica do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48/ES lahko izgubi?

Če je odgovor na to vprašanje pritrديل:

- (b) Ali gre pri izgubi za časovno omejitev pravice do odstopa, ki mora biti urejena v parlamentarnem zakonu?

Če je odgovor nikalen:

- (c) Ali izguba v subjektivnem smislu predpostavlja, da je potrošnik vedel, da njegova pravica do odstopa še vedno obstaja, oziroma da je pri tem, da za to ni vedel, šlo vsaj za njegovo hudo malomarnost? Ali to velja tudi v primeru zaključenih pogodb?

Če je odgovor nikalen:

- (d) Ali možnost dajalca kredita, da kreditorejalcu naknadno poda informacije v skladu s členom 14(1), drugi stavek, točka (b), Direktive 2008/48/ES in s tem sproži tek roka za odstop, nasprotuje uporabi pravil o izgubi v skladu z načelom dobre vere? Ali to velja tudi v primeru zaključenih pogodb?

Če je odgovor nikalen:

- (e) Ali je to združljivo z ustaljenimi načeli mednarodnega prava, na katera so nemška sodišča vezana v skladu z ustavo?

Če je odgovor na to vprašanje pritrديل:

- (f) Kako mora nemški uporabnik prava razrešiti konflikt med zavezujočimi zahtevami mednarodnega prava in zahtevami Sodišča Evropske unije?
4. Glede stališča, da gre za zlorabo pravice potrošnika do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48/ES:
- (a) Ali uveljavljanje pravice do odstopa v skladu s členom 14(1), prvi stavek, Direktive 2008/48/ES lahko pomeni zlorabo?

Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen:

- (b) Ali gre pri tem, ko se izhaja iz zlorabe pravice do odstopa, za omejitev te pravice, ki mora biti urejena v parlamentarnem zakonu?

Če je odgovor nikalen:

- (c) Ali se pri tem, ko se izhaja iz zlorabe pravice do odstopa, v subjektivnem smislu predpostavlja, da je potrošnik vedel, da njegova pravica do odstopa še vedno obstaja, oziroma da je pri tem, da za to ni vedel, šlo vsaj za njegovo hudo malomarnost? Ali to velja tudi v primeru zaključenih pogodb?

Če je odgovor nikalen:

- (d) Ali možnost dajalca kredita, da kreditojemalcu naknadno poda informacije v skladu s členom 14(1), drugi stavek, točka (b), Direktive 2008/48/ES in s tem sproži tek roka za odstop, nasprotuje stališču, da gre za zlorabo pravice do odstopa v skladu z načelom dobre vere? Ali to velja tudi v primeru zaključenih pogodb?

Če je odgovor nikalen:

- (e) Ali je to združljivo z ustaljenimi načeli mednarodnega prava, na katera so nemška sodišča vezana v skladu z ustavo?

Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen:

- (f) Kako mora nemški uporabnik prava razrešiti konflikt med zavezujočimi zahtevami mednarodnega prava in zahtevami Sodišča Evropske unije?

Ne glede na odgovore na zgornja vprašanja od 1 do 4:

5. (a) Ali je združljivo s pravom Unije, če na podlagi nacionalnega prava v primeru kreditne pogodbe, povezane s prodajno pogodbo, po potrošnikovem veljavnem uveljavljanju pravice do odstopa v skladu s členom 14(1) Direktive 2008/48/ES

- (aa) pravica potrošnika nasproti dajalcu kredita do vračila plačanih obrokov posojila učinkuje šele, ko je potrošnik dajalcu kredita vrnil kupljeni predmet ali dokazal, da mu ga je poslal?
- (bb) tožba, ki jo potrošnik *po vrnitvi kupljenega predmeta* vloži zaradi *vračila plačanih obrokov posojila*, velja za trenutno neutemeljeno in jo je treba zavrniti, če dajalec kredita s sprejetjem kupljenega predmeta ni prišel v zamudo s sprejetjem izpolnitve?

Če je odgovor nikalen:

- (b) Ali iz prava Unije izhaja, da se nacionalni ureditvi, opisani pod točko (a)(aa) in/ali (a)(bb), ne uporabljata?

Ne glede na odgovore na zgornja vprašanja od 1 do 5:

6. Ali člen 348a(2), točka 1, Zivilprozessordnung (zakon o civilnem postopku, ZPO) v delu, v katerem se nanaša tudi na sprejemanje predložitvenih odločb na podlagi člena 267, drugi odstavek, PDEU, ni združljiv s pristojnostjo nacionalnih sodišč, da predložijo vprašanja v predhodno odločanje Sodišču na podlagi člena 267, drugi odstavek, PDEU in se zato ne uporablja za sprejemanje predložitvenih odločb?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (v nadaljevanju: Direktiva 2008/48), zlasti člen 10(2), točki (p) in (r), ter člen 14(1)

Navedene nacionalne določbe

Grundgesetz (nemška ustava, GG), zlasti člen 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (zakon o uvedbi civilnega zakonika, EGBGB), člen 247(3), (6), (7) in (12), v različici, upoštevni za konkretno zadevno dejansko stanje

Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik, BGB), zlasti členi 242, 273, 274, 293, 294, 295, 322, 355, 356b, 357, 357a, 358, 492, 495 in 502 oziroma (kar zadeva četrti postopek) člena 346(1) in 348 BGB namesto člena 357(1) in (4) (nova različica)

Zivilprozessordnung (zakon o civilnem postopku, ZPO), člen 348a

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Podlaga za obravnavani predlog za sprejetje predhodne odločbe so štiri različna dejanska stanja.
- 2 Posamezne tožeče stranke so, tako kot v predlogih za sprejetje predhodne odločbe v zadevah C-33/20, C-155/20, C-187/20, C-336/20, C-38/21 in C-47/21, s toženo banko sklenile pogodbo o posojilu določenega zneska, namensko vezanega na nakup avtomobila za zasebno uporabo. Tožeče stranke so avtohiši plačale polog in prek zadevnih posojil financirale preostalo kupnino in določen dodatni znesek za zavarovanje za primer neplačila. V posojilnih pogodbah je bilo dogovorjeno, da tožeče stranke znesek posojila odplačajo z x številom enakih mesečnih obrokov v določeni višini in zadnjim obrokom v določeni višini. Zadevnima toženima strankama so pri pripravi in sklenitvi posojilnih pogodb pomagale konkretne avtohiše kot posojilni posredniki. Tožeče stranke so dogovorjene obroke redno plačevale, vendar pa so vse preklicale svojo izjavo volje za sklenitev posojilnih pogodb.
- 3 V prvem, drugem in tretjem postopku posojilna pogodba glede morebitnega nadomestila za predčasno odplačilo posojila določa:

„Za škodo, ki je neposredno povezana s predčasnim odplačilom, lahko banka zahteva primerno nadomestilo za predčasno odplačilo posojila, če zakon nadomestila za predčasno odplačilo posojila ne izključuje.

Banka bo škodo izračunala po metodi aktiva-pasiva, ki upošteva zlasti:

- *raven obrestne mere, spremenjeno v vmesnem času,*
- *denarne tokove, kot so bili prvotno dogovorjeni za posojilo, in izgubljeni dobiček banke,*
- *upravne stroške (stroške obdelave), povezane s predčasnim odplačilom, ter*
- *stroške tveganja in upravne stroške, prihranjene zaradi predčasnega odplačila.*

Tako izračunano nadomestilo za predčasno odplačilo posojila se, če je višje, zniža na nižjega od naslednjih dveh zneskov:

- *1 odstotek, oziroma, če je obdobje med predčasnim in dogovorjenim odplačilom krajše od enega leta, 0,5 odstotka predčasno odplačanega zneska,*
- *znesek posojilnih obresti, ki bi ga posojilojemalec plačal v obdobju med predčasnim in dogovorjenim odplačilom.“*

- 4 V četrtem postopku to določilo določa:

„Za škodo, ki je neposredno povezana s predčasnim odplačilom, lahko banka zahteva primerno nadomestilo za predčasno odplačilo posojila.

Banka bo škodo izračunala v skladu s finančno-matematičnimi okvirnimi pogoji, ki jih je določilo Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) in ki upoštevajo zlasti:

- *raven obrestne mere, spremenjeno v vmesnem času,*
- *denarne tokove, kot so bili prvotno dogovorjeni za posojilo, in izgubljeni dobiček banke,*
- *upravne stroške (stroške obdelave), povezane s predčasnim odplačilom, ter*
- *stroške tveganja in upravne stroške, prihranjene zaradi predčasnega odplačila.*

Tako izračunano nadomestilo za predčasno odplačilo posojila se, če je višje, zniža na nižjega od naslednjih dveh zneskov:

- *1 odstotek, oziroma, če je obdobje med predčasnim in dogovorjenim odplačilom krajše od enega leta, 0,5 odstotka predčasno odplačanega zneska,*
- *znesek posojilnih obresti, ki bi ga posojilojemalec plačal v obdobju med predčasnim in dogovorjenim odplačilom.“*

- 5 V prvem, drugem in tretjem postopku zadevna posojila v času obvestila o odstopu še niso bila v celoti odplačana, v četrtem postopku pa je posojilo že bilo odplačano.
- 6 Tožeči stranki v prvem in tretjem postopku sta po obvestilu o odstopu zadevni toženi stranki predlagali, naj pride vozilo iskat v zameno za vračilo že opravljenih plačil. V četrtem postopku je tožeča stranka s tožbo toženi stranki izrecno predlagala izročitev vozila na njenem poslovnem sedežu. V drugem postopku glede tega ni navedb.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 7 Vsaka od tožečih strank meni, da je njeno obvestilo o odstopu veljavno, saj naj rok za odstop še ne bi začel teči zaradi nezadostnih informacij, ki se morajo vključiti. Toženi stranki menita, da sta vse informacije pravilno podali in da so vsi odstopi prepozni.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 8 Uspeh tožb je odvisen od tega, ali je bil odstop od posojilnih pogodb veljaven in ali se lahko toženi stranki po potrebi sklicujeta na ugovor izgube pravice ali na ugovor zlorabe pravice do odstopa.
- 9 Predložitveno sodišče glede posameznih vprašanj za predhodno odločanje navaja:
- 10 Vprašanji 1(a) in (b): navedbe predložitvenega sodišča glede teh vprašanj v bistvenem ustrezajo tistim glede vprašanj 1(a) in (b) iz predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-47/21. V tem pogledu se napotuje na točke od 15 do 24 povzetka predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-47/21.
- 11 Vprašanje 2(a) (navedbe glede posojilne obrestne mere): navedbe glede tega vprašanja v bistvenem ustrezajo tistim glede vprašanja 2(a) iz predlogov za sprejetje predhodne odločbe v zadevah C-38/21 in C-47/21. V tem pogledu se napotuje na točke od 14 do 16 povzetka predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-38/21.
- 12 Vprašanje 2(b): Vprašanje za predhodno odločanje 2(b)(aa), ki zadeva potrebno natančnost informacije o nadomestilu za predčasno odplačilo posojila in ki je bilo postavljeno tudi že v predlogih za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-155/20 (vprašanje 2) in zadevi C-187/20 (vprašanje 4(a)), je v tem predlogu bolj ciljno opredeljeno. V obeh navedenih postopkih se je spraševalo, ali je treba navesti konkreten, za potrošnika razumljiv način izračuna za določitev nadomestila, ki se zaračuna pri predčasnem odplačilu posojila, tako da lahko potrošnik vsaj približno izračuna višino nadomestila, ki se zaračuna pri predčasnem odstopu od pogodbe.
- 13 V obravnavanem predlogu se sprašuje le še to, ali morajo biti informacije o nadomestilu, ki se zaračuna pri predčasnem odplačilu posojila, navedene v kreditni pogodbi, tako natančne, da lahko potrošnik vsaj približno izračuna višino tega nadomestila, ki se zaračuna. Ker morajo biti v skladu s členom 10(2)(r) Direktive 2008/48 informacije o pravici dajalca kredita do nadomestila in o tem, kako se bo to nadomestilo določilo, navedene jasno in jedrnato, morajo biti informacije po mnenju predložitvenega sodišča tako natančne, da lahko potrošnik višino nadomestila, ki se zaračuna, vsaj približno oceni. Zato se zdi premalo natančen sklic na dejavnike za izračun, ki jih je treba v skladu s sodno prakso upoštevati pri določitvi nadomestila za predčasno odplačilo posojila, kakršen je tisti v zgoraj navedenih določitvah glede nadomestila za predčasno odplačilo posojila.
- 14 Če je odgovor na vprašanje 2(b)(aa) pritrdilen, se postavlja vprašanje, ali iz tega dosledno izhaja, da v primeru nenatančnih informacij glede višine nadomestila za predčasno odplačilo posojila rok za odstop ne začne teči in lahko začne teči le, če se informacije naknadno podajo (vprašanje 2(b)(bb)). Odgovori na to vprašanje se v nacionalni sodni praksi in literaturi razlikujejo.

- 15 Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, v nadaljevanju: BGH) meni, da je kazen za nezadostne informacije glede izračuna nadomestila za predčasno odplačilo posojila izključno ta, da pravica do nadomestila za predčasno odplačilo posojila v skladu s členom 502(2), točka 2, BGB ne pride v poštev. Od koncepta zakonodajalca, v skladu s katerim naj bi rok za odstop v primeru nepopolnih informacij lahko začel teči le z naknadno navedbo informacij, naj bi se moralo v primeru informacij glede nadomestila za predčasno odplačilo posojila narediti izjemo. Naknadna navedba informacij, ki se morajo vključiti, naj tu ne bi bila smiselna, saj naj s tem pravica do nadomestila za predčasno odplačilo posojila ne bi ponovno nastala, in to, da pravica do nadomestila za predčasno odplačilo posojila ne pride v poštev, naj bi bila dovolj učinkovita, sorazmerna in odvratilna kazen v smislu člena 23 Direktive 2008/48. BGH še meni, da glede pravilnosti tega stališča ne obstaja razumen dvom.
- 16 Predložitveno sodišče meni, da ta sodna praksa ni združljiva s členom 10(2)(r) in členom 14(1), drugi pododstavek, točka (b), Direktive 2008/48, saj države članice pri vprašanju začetka teka roka za odstop zaradi popolne uskladitve, ki jo zahteva pravo Unije, ne smejo odstopati od zadevne direktive. Če pa zakonodajalec ne sme v nacionalni zakonodaji za začetek teka roka določiti milejših pogojev kot pa jih določa direktiva, mora to še toliko bolj veljati za nacionalna sodišča.
- 17 Vprašanji 2(c) in (d): Ti vprašanji ustrezata vprašanjema 2(d) in (e) iz predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-38/21.
- 18 Vprašanja od 3(a) do 3(f) (izguba pravice) in od 4(a) do 4(f) (zloraba pravice): navedbe predložitvenega sodišča ustrezajo tistim glede vprašanj od 3(a) do 3(f) in od 4(a) do 4(f) v predlogih za sprejetje predhodne odločbe v zadevah C-38/21 in C-47/21. V tem pogledu se napotuje na točke od 18 do 39 povzetka predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-38/21.
- 19 Edina razlika s položaji v tu obravnavanem primeru je ta, da se z vprašanji 3(c) in (d) oziroma 4(c) in (d) sprašujem po tem, ali pogoji oziroma ovire, o katerih je govora v teh vprašanjih, veljajo tudi v primeru že zaključenih pogodb. Ta vidik torej zlasti zadeva četrti položaj, v katerem je bilo posojilo že odplačano. Predložitveno sodišče meni, da potrošnik svoje pravice do odstopa zaradi nezadostnih informacij o njegovi pravici do odstopa ni mogel učinkovito uveljavljati niti v času trajanja pogodbe niti po tem, tako da ni razloga za domnevo, da je potrošnik po tem, ko je bila pogodba že zaključena, izgubil svojo pravico do odstopa ali da uveljavljanje pravice do odstopa pomeni zlorabo.
- 20 BGH v svoji sodni praksi v takem primeru izhaja iz izgube oziroma zlorabe pravice. Ker pa se predložitveno sodišče sprašuje, ali je to združljivo s pravom Unije, se Sodišču predložijo ustrezna vprašanja.
- 21 Vprašanji 5(a) in (b): navedbe glede teh vprašanj ustrezajo tistim glede vprašanja 5 iz predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-47/21 (ustrezno glej točke od 34 do 41 povzetka navedenega predloga za sprejetje predhodne odločbe).

- 22 V zvezi s štirimi predloženimi zadevami predložitveno sodišče opozarja na to, da sta vprašanji 5(a) in (b) za odločitev upoštevni le v prvi, drugi in tretji zadevi. Če bi bilo treba v skladu z nacionalnim pravom na podlagi členov 358(4), prvi stavek, in 357(4), prvi stavek, BGB glede vračila vozila izhajati iz obveznosti tožečih strank glede vnaprejšnje izpolnitve in bi bila tožba za vračilo izpolnitev brez vnaprejšnje izpolnitve torej utemeljena le, če bi bil zadevni upnik pri sprejetju v zamudi, bi bilo treba tožbe v teh postopkih zavrniti kot trenutno neutemeljene, kajti tožeče stranke v teh primerih niso svojega vozila niti izročile zadevni toženi stranki niti niso dokazale, da bi vozilo poslale zadevni toženi stranki. Navedle tudi niso, da bi zadevna tožena stranka bila v zamudi pri sprejetju.
- 23 V četrtem primeru pa je nasprotno treba obveznost vračila v skladu s členom 348 BGB izpolniti v zameno za izpolnitev banke. V tem primeru je torej tožba v skladu z nacionalnim pravom na podlagi členov 273(1) in 274(1) BGB možna, ne da bi tožena stranka morala priti v zamudo pri sprejetju.
- 24 Vprašanje 6: navedbe glede tega vprašanja ustrezajo tistim glede ustreznega vprašanja iz predlogov za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-336/20 (vprašanje 4) in zadevi C-47/21 (vprašanje 6). V tem pogledu se napotuje na točke od 30 do 33 povzetka predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-336/20.